

cultorem, qui ea loca incolebat, ubi in hostium potestatem venisset, partim suppliciorum metu Christi fidem abnegare coactum, partim ferro, igni, aliisque cruciamentorum generibus, quia in antiqua perstaret religione, consumptum: sanctissimas fœminas ex tota ferme Europa ad ea loca peregre profectas, non tam ad insolentissimi hostis libidinem explendam, quam ad nostrum dedecus monstrosis concubitus vexatas. Quod si ea quæ audivissent, parum digna viderentur, cur quisquam ad eam injuriam ulciscendam vellet temere accedere; illud saltem animis succurreret, illud memoria repeterent, quam brevi tempore Asiaticæ opes suorum majorum ignavia crevissent: quam præterea longe lateque impia Mahomethi arma vagari cœpissent: quantum telluris, quod olim Romani fuisset imperii, eorum esset ditionis factum. Sed utinam, inquit, ea conditione, eoque statu Christianæ res essent, ut aliena tantum damna flere deberemus! Italiam nostra tempestate, fœda eorum populatione deformatam vidimus, arces, urbes, templa, sacrilegis manibus & direpta & incensa. Sed quid ego cædes, quid vincula, quid stupra, quid alia pene inaudita mala refero, quæ per multos annos ipsa terra perpeffa est: quum Hispania quoque, & illi contigua Aquitania, atque omnes gentes, quæ ad occidentem solem vergunt, eandem cladem non solum senserint, sed vix bene abstersis lachrymis, adhuc reformident? Vos Galli, inquit, etsi vulnus vestris visceribus nondum est adauctum, propinquitate tamen locorum hæc, quæ diximus, non audire solum, sed videre etiam potuistis. Germani, & alii ad septentrionem reposti, quos hæc clades non attigit, identidem cogitare debebunt, quale incendium sibi ab ortu & aquilone oriatur, immo quam vicino loco jampridem eluceat. Quod nisi Veneti essent, qui Superi maris oram præsidio tuentur, quorum opibus ex Histriæ Dalmatiæque littoribus sæpius infestissimus hostis est repulsus, nescio an ad hunc diem in Pannoniam quoque Germaniamque fœda illa tempestas transcendisset. Constantinopolitani imperii opes, quæ pro munimento quodam ad boream & eorum adversus impios hostes dum vigeant, Eu-